

Warszawa, dnia 17 marca 2025 r.

Szanowny Pan

Andrzej Duda

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Prezydencie,

mając na uwadze Pańskie orędzie z 16 października 2024 r., w którym skrytykował Pan propozycje rządu Donalda Tuska w obszarze polityki migracyjnej, w tym w szczególności pomysł czasowego “zawieszenia” prawa do ubiegania się o ochronę międzynarodową w Polsce, **apelujemy o odmowę podpisania ustawy z dnia 21 lutego 2025 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przekazanie jej Sejmowi do ponownego rozpatrzenia.** Jednocześnie **deklarujemy chęć spotkania z Panem Prezydentem**, podzielenia się naszym doświadczeniem z pracy z cudzoziemcami i cudzoziemkami oraz rozmowy nad możliwymi rozwiązaniami.

Uzasadnieniem rządu dla przyjęcia nowelizacji ww. ustawy jest dążenie do zwiększenia bezpieczeństwa polskich granic i obywateli. Niezaprzeczalnym jest, iż od sierpnia 2021 r. reżimy rosyjski i białoruski nieustannie stosują wobec Polski ataki hybrydowe, tworząc w tym celu sztuczny szlak migracyjny i zmuszając cudzoziemców i cudzoziemki z państw trzecich do nieuregulowanego przekraczania polskiej granicy z terytorium Białorusi, m.in. poprzez niedopuszczanie ich do przejścia granicznego. **Rządowa propozycja jednak nie tylko nie umożliwi skuteczniejszego odpowiadania na te wyzwania, ale będzie wręcz sprzyjać utracie kontroli nad przepływem osób przez polskie terytorium.** Odebranie cudzoziemcom i cudzoziemkom dostępu do przewidzianej prawem procedury o udzielenie ochrony międzynarodowej to **utrata instrumentu, dzięki któremu polskie służby i urzędy mogą identyfikować, weryfikować, a w razie stwierdzenia braku przesłanek do udzielenia ochrony także odsyłać do kraju pochodzenia osoby, które w sposób nieuregulowany przekroczą granicę i znajdują się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.** Zlikwidowanie jedynej dostępnej obywatelom państw trzecich, przekraczającym granicę Polski w sposób nieregularny, ścieżki

uregulowania pobytu nie wzmocni polskiego państwa, a jedynie pozbawi je dostępu do informacji, nierzadko istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego. Zmusi także ofiary barbarzyńskiej polityki Aleksandra Łukaszenki i Władimira Putina do ukrywania się przed polskimi służbami za wszelką cenę i pozostawania w tzw. szarej strefie, w której muszą zaryzykować korzystaniem z usług przemytników, działających w ramach zorganizowanych grup przestępczych i bez wątplenia współpracujących z białoruskim i rosyjskim reżimem. Korzystanie z usług przemytników dramatycznie zwiększa ryzyko stania się ofiarą handlarzy ludźmi — to ryzyko jest szczególnie duże w przypadku kobiet i dzieci, których nie brakuje wśród osób przekraczających polsko-białoruską granicę.

Kształt nowelizacji budzi również **poważne wątpliwości konstytucyjne**, które na etapie prac parlamentarnych zdążyła wyrazić m.in. Krajowa Izba Radców Prawnych, Naczelna Rada Adwokacka, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Biuro Legislacyjne Sejmu czy Biuro Legislacyjne Senatu. Ustawa **rażąco narusza art. 56 ust. 2 Konstytucji RP**, w którym zagwarantowano cudzoziemcom możliwość ubiegania się o przyznanie statusu uchodźcy zgodnie z wiążącymi Rzeczpospolitą Polską umowami międzynarodowymi, w tym z Konwencją dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. Zaproponowane przez rząd przepisy uderzają również w **zasadę wyłączności ustawy w zakresie ograniczania konstytucyjnych praw i wolności, wyrażoną w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP**. Umożliwienie Radzie Ministrów swobodnego kształtowania zakresu terytorialnego obowiązywania czasowego ograniczenia prawa do złożenia wniosku o ochronę międzynarodową za pomocą aktu rangi rozporządzenia to ominięcie zabezpieczeń stojących u podstaw polskiego ustroju i porządku prawnego. **Jest to również podważenie kompetencji Prezydenta RP**. Do tej pory na tak daleko idące ograniczenia praw i wolności pozwalało jedynie wprowadzenie stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, na które niezbędna jest zgoda Prezydenta.

Prawo do azylu stanowi istotny dorobek prac nad pokojem na świecie po dramatycznych doświadczeniach II wojny światowej oraz ważną część naszej polskiej historii — to dzięki niemu Polki i Polacy mogli starać się o ochronę przed opresją ze strony komunistycznych władz PRL. **Stojąc na straży konstytucyjnych praw i wolności oraz pamiętając o naszym narodowym dziedzictwie, wierzymy, że Pan Prezydent zechce stanąć w jego obronie i odmówić podpisu pod uchwaloną przez Sejm i Senat ustawą.**

Amnesty International Polska
Centrum ds. Katastrof i Klęsk Żywiolowych TRATWA
Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom Caritas Archidiecezji Katowickiej
Fundacja Avalon
Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
Fundacja dla Wolności
Fundacja Dobre Początki
Stowarzyszenie Fabryka Równości
Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa
Fundacja Nienieodpowiedzialni
Fundacja Ocalenie
Fundacja Panoptykon
Fundacja Polska Gościnnosc
Fundacja Polskie Forum Migracyjne
Fundacja Right to Protection
Fundacja "Ukraiński Dom"
Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Klub Inteligencji Katolickiej w Warszawie
Komitet Obrony Demokracji
Konsorcjum Migracyjne
Stowarzyszenie Egala
Stowarzyszenie Homo Faber
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
Stowarzyszenie Mudita
Stowarzyszenie No To Ci Pomogę
Stowarzyszenie Nomada
Stowarzyszenie We Are Monitoring
Podlaskie Ochotnicze Pogotowie Humanitarne
Polska Akcja Humanitarna